

Dr. Ebru KARAMAN
Beykent Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Anayasa Hukuku Anabilim Dalı

**Karşılaştırmalı Anayasa Yargısında
Bireysel Başvuru Yolu**

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ.....	VII
ÖNSÖZ	IX
İÇİNDEKİLER.....	XIII
KISALTMALAR LİSTESİ.....	XIX
GİRİŞ.....	1

Birinci Bölüm

ANAYASA YARGISI VE BİREYSEL BAŞVURU YOLU

A. Bireysel Başvuru Yolunun Anayasa Yargısındaki Konumu.....	7
1. Anayasa Yargısının Gelişim Süreci	7
2. Anayasa Yargısının Şartları.....	12
a. Yazılı Anayasanın Varlığı.....	12
b. Katı Anayasanın Varlığı.....	16
3. Anayasa Yargısı Modelleri	19
a. Amerikan Modeli Anayasa Yargısı.....	20
b. Avrupa Modeli Anayasa Yargısı	24
4. İnsan Haklarının Güvencesi Olarak Anayasa Yargısı.....	29
B. Bireysel Başvuru Kavramı.....	34
1. Bireysel Başvurunun Amacı ve Niteliği	34

2. Bireysel Başvurunun İşlevleri.....35
 - a. Bireysel Başvurunun Sübjektif İşlevi..... 36
 - b. Bireysel Başvurunun Objektif İşlevi.....37

İkinci Bölüm

BİREYSEL BAŞVURU YOLUNUN DÜNYADA VE TÜRKİYEDEKİ GELİŞİMİ

- A. Bireysel Başvuru Yolunun Dünyadaki Gelişimi41
 1. Bireysel Başvurunun Avrupa'daki Gelişimi41
 - a. Almanya Federal Cumhuriyeti41
 - b. İspanya Krallığı.....51
 - c. İsviçre Konfederasyonu58
 - d. Avusturya Cumhuriyeti..... 68
 - e. Macaristan Cumhuriyeti 72
 2. Bireysel Başvurunun Latin Amerika'daki Gelişimi.....81
 - a. Birleşik Meksika Devletleri 82
 - b. Arjantin Cumhuriyeti91
 - c. Brezilya Federal Cumhuriyeti 96
- B. Bireysel Başvuru Yolunun Türkiye'deki Gelişimi 105
 1. Tartışmalar..... 105
 2. Anayasal Güvenceler.....110
 3. Yasal Güvenceler..... 112

Üçüncü Bölüm

BİREYSEL BAŞVURU HAKKININ SÜJESİ VE KONUSU

- A. Bireysel Başvuru Hakkının Süjesi..... 115
 1. Bireysel Başvuru Hakkına Sahip Olanlar..... 115

a. Gerçek Kişiler.....	115
b. Tüzel Kişiler	126
(1) Kamu Hukuku Tüzel Kişileri	127
(2) Özel Hukuk Tüzel Kişileri	135
2. Bireysel Başvuru Hakkına Sahip Olabilme Koşulları	140
a. Taraf Ehliyeti.....	140
b. Dava Ehliyeti	143
c. Taraf Sıfatı.....	155
B. Bireysel Başvurunun Konusu	160
1. Hak ve Özgürlükler Açısından Bireysel Başvurunun Konusu ..	160
a. Anayasa'da Güvence Altına Alınmış ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Kapsamında Olan Temel Hak ve Özgürlükler.....	160
b. Anayasa'da Güvence Altına Alınmış ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Ek Protokolleri Kapsamında Olan Temel Hak Ve Özgürlükler.....	171
2. Kamu Gücü İşlemleri Açısından Bireysel Başvurunun Konusu	192
a. Genel Olarak.....	192
(1) İhlal Kavramı.....	193
(2) Kamu Gücü Kavramı.....	194
b. Kamu Gücü Tarafından Yapılan İşlemler	198
(1) Yasama Organı Tarafından Yapılan İşlemler	201
(2) Yürütme Organı Tarafından Yapılan İşlemler	208
(3) Yargı Organı Tarafından Yapılan İşlemler.....	215

Dördüncü Bölüm
BİREYSEL BAŞVURU YOLUNDA
İZLENECEK USUL

A. Genel Olarak.....	221
B. Başvuru Mercii.....	222

C. Ön İnceleme	224
1. Bireysel Başvuru Bürosu.....	224
2. Bireysel Başvurunun Şekil Şartları	226
a. Başvuru Harcı ve Adli Yardım.....	226
b. Başvuru Formu ve Ekleri	230
c. Başvurucunun Temsili.....	238
d. Başvurunun Süresi ve Mazeret.....	239
D. Kabul Edilebilirlik İncelemesi.....	244
1. Komisyonların Oluşumu.....	244
2. Komisyonların Görev ve Çalışma Usulleri	246
3. Komisyon Raportörleri	247
4. Kabul Edilebilirliğin Maddi Şartları	249
a. Olağan Kanun Yollarının Tüketilmesi	250
(1) Genel Olarak Kanun Yolları.....	250
(2) İkincilik İlkesi	252
(3) İdari ve Yargısal Başvuru Yolları.....	253
b. Başvurucunun Güncel ve Kişisel Bir Hakkının Doğrudan Etkilenmesi.....	263
c. Başvurunun Anayasal Açından Önem Taşımaması	264
d. Temel Hakların Kapsamının ve Sınırlarının Belirlenmesi Açısından Önem Taşımaması ve Başvurucunun Önemli Bir Zarara Uğraması	267
e. Başvurunun Açıkça Dayanaktan Yoksun Olmaması	269
f. Başvuru Hakkının Kötüye Kullanılması.....	270
5. Kabul Edilebilirlik Kararı.....	273
E. Esas Hakkındaki İnceleme.....	280
1. Esas Hakkındaki İncelemeyi Yapacak Mercii	280
a. Bölümlerin Oluşumu.....	280
b. Bölümlerin Görev ve Çalışma Usulleri	281
c. Bölümlerin Raportörlüğü.....	283
2. Esas Hakkındaki İncelemede Uygulanacak Usul Kuralları	283

a. Dosya Üzerinden İnceleme Yapılması.....	284
b. Dosya ve Kararının Adalet Bakanlığına Bildirimi.....	286
c. Bilgi ve Belge İsteme.....	289
d. Kanun Yolunda Gözetilmesi Gereken Hususlarda İnceleme Yapılmaması.....	291
e. Geçici Tedbir Kararı Verilebilmesi.....	293

Beşinci Bölüm

BİREYSEL BAŞVURU SONUCU VERİLEBİLECEK KARARLAR VE ETKİLERİ

A. Bireysel Başvuru Sonucu Verilebilecek Kararlar.....	299
1. Hakkın İhlal Edilmediğine Dair Karar.....	300
2. İhlal Kararı.....	303
a. Genel Olarak.....	303
b. Yargılamanın Yenilenmesi.....	304
c. Tazminat Ödenmesi.....	313
d. Genel Mahkemede Dava Açılması.....	314
e. Karşılaştırmalı Anayasa Yargısındaki Durum.....	316
3. Düşme Kararı.....	320
4. Pilot Karar.....	321
B. Kararların İmzalanması, Tebliği, Yayımlanması, Tavzihi ve Maddi Hataların Düzeltilmesi.....	325
C. Kararların Etkileri ve Sonuçları.....	326
1. Kararların Etkileri.....	326
a. Genel Olarak.....	326
b. Temel Hak ve Özgürlükler Üzerindeki Etkisi.....	329
2. Kararların Sonuçları.....	331
a. Anayasa Mahkemesinin İş Yükünün Artması Sonucu Adil Yargılanma Hakkının İhlali.....	331

b. Anayasa Mahkemesinin Yetkilerinin Artması Sonucu Otoritesinin Güçlenmesi	339
c. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Tarafından Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru Yolunun Etkin Başvuru Yolu Olarak Kabulü.....	352
SONUÇ	355
KAYNAKÇA	359
EK: ANAYASA ve AVRUPA İNSAN HAKLARI SÖZLEŞMESİ ile EK PROTOKOLLERİNDE KORUNAN TEMEL HAK VE ÖZGÜRLÜKLER.....	393